

Σύντομα ιατρικά νέα

επιμέλεια: **Σταματία Γεώργα**
Πυρηνικός Ιατρός,
Επιμελήτρια Γ.Ν. Παπαγεωργίου

Σχέση παχυσαρκίας με ρυθμό υποτροπής και βαρύτητα της κολπικής μαρμαρυγής. Είναι γνωστό ότι η παχυσαρκία σχετίζεται με νέας έναρξης κολπική μαρμαρυγή. Σε πρόσφατα δημοσιευμένη μελέτη βρέθηκε επιπλέον ότι η παχυσαρκία σχετίζεται με υψηλότερη συχνότητα υποτροπής και μεγαλύτερη βαρύτητα της κολπικής μαρμαρυγής. Ειδικότερα, σε 2.518 ασθενείς μελετήθηκε η σχέση ανάμεσα στον δείκτη μάζας σώματος (body mass index – BMI) και στον ρυθμό υποτροπής και τη βαρύτητα της κολπικής μαρμαρυγής. Βρέθηκε ότι υψηλότερος δείκτης μάζας σώματος σχετίζεται αφενός με μεγαλύτερο αριθμό καρδιοανατάξεων (αποκατάστασης του φυσιολογικού καρδιακού ρυθμού με ηλεκτροσόκ), αφετέρου με υψηλότερη πιθανότητα παρουσίας κολπικής μαρμαρυγής κατά τον επανέλεγχο του ασθενούς. Το μέγεθος του αριστερού κόλπου βρέθηκε ότι είναι ανεξάρτητος προγνωστικός δείκτης της υποτροπής και βαρύτητας της κολπικής μαρμαρυγής, επειδή δε το μέγεθος αυτού σχετίζεται με τον δείκτη μάζας σώματος, η επίδραση του δείκτη μάζας σώματος στην κολπική μαρμαρυγή μπορεί να εξηγηθεί από το μεγαλύτερο μέγεθος του αριστερού κόλπου στα άτομα αυτά. *Am J Cardiol, published online 03 January 2011, www.ajconline.org.*

Παγκόσμιο φορτίο νόσου από έκθεση στο παθητικό κάπνισμα. Αναδρομική ανάλυση στοιχείων από 192 χώρες έδειξε ότι το 2004, το 40% των παιδιών, το 33% των μη καπνιστών ανδρών και το 35% των μη καπνιστριών γυναικών είχαν εκτεθεί στο παθητικό κάπνισμα. Το φορτίο της νόσου εκτιμήθηκε ως θάνατοι και έτη αναπηρίας. Η έκθεση στο παθητικό κάπνισμα εκτιμάται ότι προκάλεσε 379.000 θανάτους από ισχαιμική καρδιακή νόσο, 165.000 από λοιμώξεις του κατώτερου αναπνευστικού, 36.900 από άσθμα και 21.400 θανάτους από καρκίνο του πνεύμονα. Οι θάνατοι από το παθητικό κάπνισμα αποτελούν το 1% της πα-

γκόσμιας θνητότητας, το 47% δε των θανάτων εξαιτίας του παθητικού καπνίσματος συνέβη σε γυναίκες, το 28% σε παιδιά και 26% σε άνδρες. Οι μεγαλύτερες επιβαρύνσεις νόσου από το παθητικό κάπνισμα ήταν λοιμώξεις του κατώτερου αναπνευστικού σε παιδιά μικρότερα των 5 ετών (5.939.000), ισχαιμική καρδιοπάθεια σε ενήλικες (2.836.000) και άσθμα σε ενήλικες (1.246.000) και παιδιά (651.000). *The Lancet 2011; 377: 139-46.*

Αποτελεσματικότητα του αδρανοποιημένου εμβολίου κατά της γρίπης σε παιδιά ηλικίας 9 μηνών έως 3 ετών. Σε προοπτική φιλανθρική μελέτη εξετάστηκε η αποτελεσματικότητα του τριδύναμου αδρανοποιημένου εμβολίου κατά της γρίπης σε εργαστηριακά επιβεβαιωμένες λοιμώξεις γρίπης τύπου A και B σε παιδιά ηλικίας μικρότερης των 3 ετών. Στη μελέτη συμμετείχαν 631 παιδιά. Η αποτελεσματικότητα του εμβολιασμού υπολογίστηκε συγκρίνοντας τα ποσοστά γρίπης σε πλήρως εμβολιασμένα και ανεμβολίαστα παιδιά κατά την περίοδο παρακολούθησης. 5% των εμβολιασμένων και 13% των μη εμβολιασμένων παιδιών παρουσίασε γρίπη. Στην υποομάδα των παιδιών ηλικίας κάτω των 2 ετών, το 4% των εμβολιασμένων και το 12% των μη εμβολιασμένων παιδιών παρουσίασε γρίπη, ενώ δεν καταγράφηκε καμία ανεπιθύμητη ενέργεια σχετιζόμενη με

τον εμβολιασμό. Σύμφωνα με τα παραπάνω αποτελέσματα, **το τριδύναμο αδρανοποιημένο αντιγριπικό εμβόλιο βρέθηκε ότι είναι αποτελεσματικό στην πρόληψη της γρίπης στα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων κι εκείνων κάτω των 2 ετών**, επομένως οι περισσότερες χώρες θα πρέπει να επανεκτιμήσουν τις οδηγίες για αντιγριπικό εμβολιασμό στα παιδιά. *The Lancet Infectious Diseases* 2011; 11(1): 23-9.

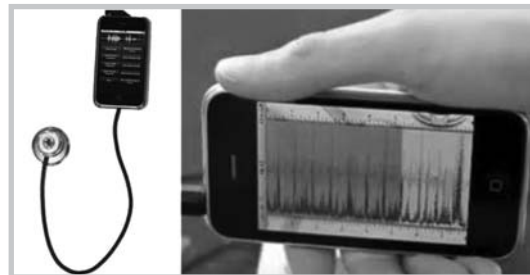

Εμβόλιο κατά της μηνιγγίτιδας στην Αφρική. Σημαντικό ορόσημο στην πορεία απαλλαγής της Αφρικής από τη μηνιγγίτιδα που οφείλεται στη *Neisseria meningitidis* οροομάδας A είναι η δημιουργία του εμβολίου MenAfriVac, το οποίο φέρεται να είναι το πρώτο εμβόλιο που έχει σχεδιαστεί ειδικά για χρήση στην Αφρική. Η εισαγωγή του στα προγράμματα εμβολιασμού θα μπορούσε να σηματοδοτήσει το τέλος των επιδημιών μηνιγγίτιδας που τακτικά σαρώνουν την Αφρική. *The Lancet Infectious Diseases* 2011; 11(1): 1.

Ταχύτητα βάδισης και επιβίωση των ηλικιωμένων ασθενών. Η ταχύτητα του βαδίσματος φαίνεται ότι σχετίζεται με την επιβίωση των ηλικιωμένων ασθενών όπως δείχνει η ανάλυση δεδομένων από 9 προοπτικές cohort μελέτες (1986-2000) στις οποίες συμπεριελήφθησαν συνολικά 34.485 άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών, στα οποία έγινε καταγραφή της ταχύτητας βαδίσματος κατά την έναρξη της μελέτης και ακολούθησε παρακολούθηση για 6-21 έτη. Σε όλες τις μελέτες, η επιβίωση αυξανόταν με την αύξηση της ταχύτητας βαδίσματος, με σημαντικές μάλιστα προσαυξήσεις ανά 0,1m/s. Στην ηλικία των 75 ετών η προβλεπόμενη 10ετής επιβίωση κατά μήκος του εύρους της ταχύτητας βάδισης κυμαινόταν από 19% έως 87% στους άνδρες και από 35% έως 91% στις γυναίκες. Η πρόγνωση μάλιστα της επιβίωσης σύμφωνα με την ηλικία, το φύλο και την ταχύτητα βάδισης βρέθηκε να είναι το ίδιο ακριβές όσο η πρόγνωση της επιβίωσης η οποία βασίζεται στην ηλικία, το φύλο και τη χρησιμοποίηση κινητικών βοηθημάτων και επίσης όσο και η

πρόγνωση της επιβίωσης η οποία βασίζεται στην ηλικία, το φύλο, τις χρόνιες καταστάσεις, το ιστορικό καπνίσματος, την πίεση του αίματος, τον δείκτη μάζας σώματος και τις εισαγωγές στο νοσοκομείο. *JAMA* 2011; 305(1): 50-8.

Enter the iStethoscope! Λογισμικό που εφευρέθηκε από τον Peter Bentley, από το University College του Λονδίνου, μετέτρεψε ένα iPhone της εταιρείας Apple σε στηθοσκόπιο. Περισσότεροι από 3 εκατομμύρια ιατροί μέχρι σήμερα έχουν καταφορτώσει την εφαρμογή. Οι παρατηρητές σημειώνουν την τεράστια αύξηση των ιατρικών εφαρμογών στα λεγόμενα «έξυπνα» τηλέφωνα (smartphones), ωστόσο επισημαίνουν την ανάγκη ύπαρξης ρυθμιστικών διατάξεων. *The Lancet, "This Week in Medicine"*, vol 376, September 11, 2010.

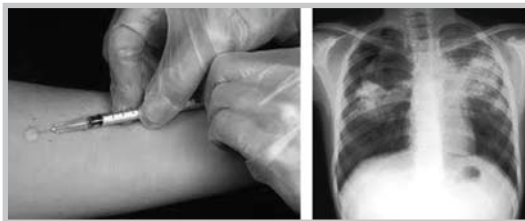
Παγκόσμια ημέρα νόσου Alzheimer. Η παγκόσμια ημέρα κατά της νόσου Alzheimer (21^η Σεπτεμβρίου) το 2010 ήταν αφιερωμένη στην άνοια. Η παγκόσμια έκθεση του 2010 για τη νόσο Alzheimer, που κυκλοφόρησε εκείνη την ημέρα, εστίαστηκε στο αυξανόμενο οικονομικό κόστος της άνοιας, το οποίο στις Η.Π.Α. εκτιμάται σε 604 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως. Η έκθεση καλεί σε βελτιώσεις στη φροντίδα και την υποστήριξη των ασθενών και αυξημένη αναγνώριση παγκοσμίως. *The Lancet, "This Week in Medicine"*, vol 376, September 25, 2010.

Εμβόλιο για τον πρωκτικό καρκίνο. Η υπηρεσία τροφίμων και φαρμάκων των Η.Π.Α. (FDA) ενέκρινε τη χρήση του εμβολίου "Gardasil" κατά του ιού των θηλωμάτων του ανθρώπου (hpv) για την πρόληψη του καρκίνου του πρωκτού. Το εμβόλιο έχει ήδη εγκριθεί για την πρόληψη του καρκίνου του κόλπου, του τραχήλου της μήτρας και του αιδοίου, καθώς και των γεννητικών κονδυλωμάτων.

Μελέτες δείχνουν ότι είναι αποτελεσματικό κατά 78% στην πρόληψη προκαρκινωματώδων βλαβών. *The Lancet*, "This Week in Medicine", vol 377, January 8, 2011.

Ρεκόρ της μεγαλύτερης διάρκειας ζωής στις Γιαπωνέζες. Η Ιαπωνία αγωνίζεται να αντεπεξέλθει στο αυξανόμενο κόστος κοινωνικής πρόνοιας λόγω της ταχείας γήρανσης του πληθυσμού της, καθώς οι Γιαπωνέζες συνεχίζουν να κατέχουν επί 25 χρόνια το ρεκόρ της μεγαλύτερης διάρκειας ζωής, με μέση διάρκεια ζωής 86,44 έτη. Το ρεκόρ αυτό αποδίδεται στις βελτιώσεις στη θεραπεία τριών από τις κύριες αιτίες θανάτου στην Ιαπωνία: των καρδιακών παθήσεων, των εγκεφαλικών επεισοδίων και του καρκίνου. *The Lancet*, "This Week in Medicine", vol 376, August 7, 2010.

Ταχεία εξέταση για την ανίχνευση φυματίωσης. Επιστήμονες από την Υπηρεσία Προστασίας της Υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου άρχισαν να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα ενός μοριακού διαγνωστικού τεστ για τη φυματίωση το οποίο αναγνωρίζει το DNA του μυκοβακτηριδίου της φυματίωσης μέσα σε 1 ώρα. Οι κατασκευαστές ισχυρίζονται ότι η εξέταση αυτή, η οποία βασίζεται στη με τεχνική PCR, μοριακή αναγνώριση του DNA, είναι περισσότερο ευαίσθητη από τις υπάρχουσες μεθόδους. *The Lancet*, "This Week in Medicine", vol 376, September 25, 2010.

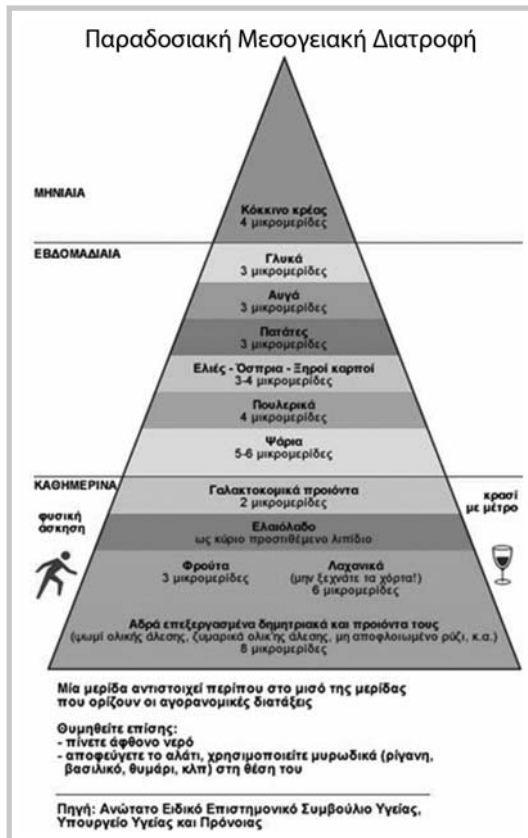
α) Φυματινοαντίδραση Mantoux. β) Ακτινολογικά ευρήματα πνευμονικής φυματίωσης.

Όφελος από την καθημερινή λήψη ασπιρίνης στον μακροχρόνιο κίνδυνο θανάτου από καρκίνο. Έχει βρεθεί ότι η θεραπεία με ασπιρίνη καθημερινά για 5 χρόνια ή και περισσότερο μειώνει τον μεταγενέστερο κίνδυνο ορθοκολικού καρκίνου. Σε πρόσφατα δημοσιευμένη μελέτη εξετάστηκε αν η ασπιρίνη μπορεί επίσης να μειώσει τον κίνδυνο θανάτου από άλλους καρκίνους. Για τον σκοπό αυτό, μελετήθηκαν θάνατοι από καρκίνο

κατά τη διάρκεια και μετά από τυχαιοποιημένες δοκιμές της καθημερινής λήψης ασπιρίνης (που ελάμβαναν οι ασθενείς για την πρόληψη αγγειακών επεισοδίων) έναντι ομάδων ελέγχου. Σε οκτώ δοκιμές (25.570 ασθενείς, 674 θάνατοι από καρκίνο), η χορήγηση της ασπιρίνης μείωσε τον θάνατο εξαιτίας του καρκίνου. Το όφελος ήταν εμφανές μόνο μετά από 5 χρόνια παρακολούθησης. Ο 20ετής κίνδυνος θανάτου από καρκίνο παρέμεινε χαμηλότερος στις ομάδες με ασπιρίνη σε σχέση με τις ομάδες ελέγχου και το όφελος αυξανόταν με τη διάρκεια της θεραπείας. Η διάρκεια της λανθάνουσας περιόδου πριν από την επίδραση της ασπιρίνης στους θανάτους από καρκίνο ήταν περίπου 5 χρόνια για τον καρκίνο του οισοφάγου, του παγκρέατος, του εγκεφάλου και του πνεύμονα, αλλά ήταν μεγαλύτερη για τον καρκίνο του στομάχου, του παχέος εντέρου και του προστάτη. Για τον καρκίνο του πνεύμονα και του οισοφάγου, το όφελος περιοριζόταν στα αδενοκαρκινώματα. Το όφελος δεν συσχετιζόταν με τη δόση της ασπιρίνης (άνω των 75mg), το φύλο ή το κάπνισμα, αυξανόταν όμως με την ηλικία. Οι ερευνητές κατέληξαν ότι η καθημερινή λήψη ασπιρίνης μειώνει τους θανάτους λόγω διαφόρων κοινών καρκίνων, το όφελος μάλιστα αυξάνεται με τη διάρκεια της θεραπείας, γεγονός που θα έχει συνέπειες στις κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τη χρήση της ασπιρίνης καθώς και στην κατανόηση της καρκινογένεσης και της ευαισθησίας της στις φαρμακευτικές παρεμβάσεις. *The Lancet* 2011; 377: 31-41.

Μείωση της συχνότητας εμφάνισης του διαβήτη τύπου 2 με τη μεσογειακή διατροφή. Εξετάστηκε η επίδραση δύο μεσογειακών διαιτητικών παρεμβάσεων (MedDiets) έναντι μιας χαμηλής σε λιπαρά διατροφής στην επίπτωση του διαβήτη σε μια τυχαιοποιημένη μελέτη που περιελάμβανε 418 μη διαβητικά άτομα ηλικίας 55-80 ετών. Η μελέτη αυτή είναι τμήμα μιας μεγάλης δοκιμής διατροφικής παρέμβασης για πρωτογενή πρόσληψη καρδιαγγειακών παθήσεων σε άτομα υψηλού καρδιαγγειακού κινδύνου. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν τυχαία σε εκείνους που ελάμβαναν μια χαμηλή σε λιπαρά διατροφή (ομάδα ελέγχου) και σε εκείνους που ακολουθούσαν μια μεσογειακή δίαιτα συμπληρωμένη είτε με ελεύθερη λήψη παρθένου ελαιόλαδου (1 λίτρο/εβδομάδα) ή με 30 gr/ημέρα ξηρών καρπών. Μετά από 4 χρόνια η επί-

πτωση του διαβήτη ήταν 10,1% και 11% στις δύο μεσογειακές δίαιτες (με ελαιόλαδο και ξηρούς καρπούς αντίστοιχα) και 17,9% στην ομάδα ελέγχου. Μάλιστα η αυξημένη τήρηση της μεσογειακής δίαιτας ήταν αντιστρόφως ανάλογη με την επίπτωση του διαβήτη. Συμπερασματικά, **οι μεσογειακές δίαιτες, χωρίς περιορισμό θερμίδων, είναι αποτελεσματικές στην πρόληψη του διαβήτη σε άτομα υψηλού κινδύνου καρδιαγγειακών παθήσεων.** *Diabetes Care* 2011; 34(1): 14-9.

Ανάκληση ταινιών εξέτασης γλυκόζης αίματος. Η εταιρεία Abbott Laboratories ανακάλεσε 359 εκατομμύρια ταινίες για εξέταση της γλυκόζης του αίματος στις Η.Π.Α. Οι ταινίες αυτές βρέθηκε ότι χρειάζονται αρκετό χρόνο για να απορροφήσουν τη σταγόνα αίματος του ασθενούς, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε ψευδώς χαμηλές τιμές. Οι ταινίες κατασκευάστηκαν στο διάστημα μεταξύ Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 2010 και είχαν πουληθεί τόσο σε υπηρεσίες υγείας, όσο και απευθείας στους καταναλωτές. *The Lancet*, "This Week in Medicine", vol 377, January 8, 2011.

Θάνατοι λόγω καύσωνα στη Ρωσία. Όπως επιβεβαιώθηκε από το ρωσικό υπουργείο υγείας, η θνησιμότητα στη Μόσχα κατά τη διάρκεια του Ιουλίου του 2010 ήταν κατά 50% υψηλότερη από εκείνη του Ιουλίου του 2009. Το υπουργείο παραδέχθηκε ότι οι αριθμοί αυτοί μαρτυρούν την «έλλειψη δυναμικής απάντησης» από την πολιτεία στις ακραίες θερμοκρασίες και το νέφος λόγω των πυρκαγιών που μαστίζουν την πρωτεύουσα κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. *The Lancet*, "This Week in Medicine", vol 376, September 11, 2010.

Αύξηση των περιπτώσεων εγκυμοσύνης εφήβων παρατηρήθηκε στην Αυστραλία, μετά από χρόνια σταθερής μείωσης, σύμφωνα με την υπηρεσία στατιστικής της χώρας. Υποστηρίχθηκε ότι οι έφηβοι γίνονται σεξουαλικά ενεργοί πριν από την πλήρη εγκεφαλική τους ωρίμανση. Προτάσεις για την αντιμετώπιση της κατάστασης περιλαμβάνουν περισσότερη κοινωνική υποστήριξη και σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των νεαρών γυναικών. *The Lancet*, "This Week in Medicine", vol 376, September 11, 2010.

Πάντων ἐστὶ δυσχερέστατον τὸ πολλοῖς ἀρέσκειν

Το δυσκολότερο απ' όλα είναι να αρέσεις στους πολλούς

Δημοσθένης